

S prosto dostopnimi digitalnimi vsebinami Slovenija vzor drugim državam (intervju)

pogovarjala se je Sonja Poznič Cvetko

Ljubljana, 12. septembra - Slovenija je na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov, med katere sodijo različne digitalne vsebine, ena od vodilnih držav in vzor drugim, tudi zato bo prihodnji teden gostila Unescov svetovni kongres o tej temi. Ti viri pomembno vplivajo na razširitev dostopa do izobraževanja, je v pogovoru za STA dejala ministrica Maja Makovec Brenčič.

Prosto dostopni izobraževalni viri so digitalne vsebine, namenjene učenju, poučevanju in raziskovanju, ki so v javni lasti ali pod javno licenco in ki med drugim dopuščajo brezplačen dostop in uporabo. Med ta gradiva sodijo učbeniki, video gradiva, testi, predavanja, programska oprema in druga gradiva ali tehnike za podporo dostopu do znanja. Ti prosto dostopni viri lahko po besedah ministrice za izobraževanje, znanost in šport Makovec Brenčičeve veliko doprinesejo pri širitvi dostopa do kakovostnega izobraževanja, kar poudarja tudi Unesco.

Kot je pojasnila, se je ideja, da bi aktivnosti na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov povezali, pri Unescu pojavila že leta 2002, in sicer v skladu z agendo, da je izobraževanje nekaj, kar mora biti dostopno vsem. V slovenskem prostoru je medtem nastajala vrsta idej na tem področju. Tako je ministrstvo že leta 2006 objavilo različne vrste razpisov, ki bi spodbujali tovrstne aktivnosti, kot je razvoj e-učbenikov in tudi drugega gradiva, ki lahko pomagajo učiteljem. "Razvijati se je začel tudi portal videolectures.net, Institut Jožef Stefan je zavihel svoje žezlo z ogromno znanji, vzporedno ob prosto dostopnih izobraževalnih virih pa se je širil tudi študij na daljavo," je med drugim navedla ministrica.

Danes želi ministrstvo po njenih besedah tudi zaradi sodelovanja z Unescocom in umeščanja Slovenije kot države, ki veliko zna na tem področju, povezati vse te posamezne akterje in iniciative ter jih pokazati svetu kot vzor.

Kot je pojasnila, sta dandanes ključna izziva na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov pravni vidik in vidik kakovosti, ki bosta tudi v ospredju na kongresu v Ljubljani, ki se bo začel v ponedeljek in ga danes predstavljajo tudi na odboru DZ za izobraževanje. Izobraževalni viri morajo biti, kot je poudarila ministrica, zanesljivi, saj ne bi želeli, da bi bile vsebine, ki krožijo, neverodostojne.

Glede avtorskega prava pa je pojasnila, da bo treba v skladu z deklaracijami, konvencijami in tudi usmeritvami EU poiskati prave poti zaščite avtorskih pravic, saj je pomembno, da je dostop do znanj čim večji. "Avtorsko pravo nas zavezuje, da zelo spoštljivo obravnavamo avtorje, a enoznačnih mnenj na tem področju ni in pogovori bodo še številni," je pojasnila ministrica. Ob tem je spomnila, da je slovenska vlada že sprejela strategijo odprtega dostopa do znanstvenih virov, in sicer za tiste vire, ki so financirani ali sofinancirani z javnimi sredstvi.

Prosto dostopni izobraževalni viri se vključujejo tudi v formalne oblike izobraževanja. Tako so denimo dobro prakso vzpostavili na kranjski gimnaziji za izobraževanje vrhunskih športnikov, ki so zaradi svojega športnega udejstvovanja veliko odsotni od pouka, s podporo prosto dostopnih izobraževalnih virov pa jim omogočijo uspešen zaključek izobraževanja. Podobne prakse se pojavljajo tudi na drugih šolah. Tudi na vrtčevski in osnovnošolski ravni se posamezni zavodi odločajo za uporabo e-gradiv in metod, ki spodbujajo k timskeemu delu in problemskemu načinu razmišljanja, je pojasnila ministrica.

Predvsem na področju izobraževanja odraslih pa se razvija izobraževanje na daljavo, ki po ministričinih besedah pri nas sicer ne deluje v zelo velikem obsegu. Izpostavila je mariborsko Dobo, ki izvaja spletno izobraževanje na daljavo in po njenih besedah najbolj celovito gleda na e-učenje.

Elektronska gradiva po ministričinem mnenju v formalne oblike izobraževanja prinašajo nadgradnjo, z njimi prihajajo tudi novi didaktični pristopi, s katerimi se učitelji lahko približajo mladim. "Učitelj mora iti v korak s časom," je poudarila in pojasnila, da se učitelji na tem področju zelo aktivno vključujejo. To po njenih besedah velja tudi za posamezne profesorje, ki na fakultetah izobražujejo bodoče učitelje.

Slovenija na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov igra veliko vlogo v svetu. Tudi 2. Unescov kongres o tej temi, ki ga bo Ljubljana gostila prihodnji teden, bo po ministričinih besedah priložnost, da Slovenijo postavimo na zemljevid sveta prosto dostopnih izobraževalnih virov kot eno od vodilnih držav. Na kongresu pričakujejo več kot 500 udeležencev iz več kot 100 držav, med drugim pride tudi več kot 30 ministrov. "To je izjemno priznanje Sloveniji in svojevrsten podvig," meni Makovec Brenčičeva.

Slovenija bo na kongresu predlagala zavezništvo oziroma koalicijo držav, ki jo bodo skušali tudi formalno umestiti znotraj Unesca. S tem bi skušali drug drugega zavezati, da bi na tem področju delovali spodbudno in vzajemno, je pojasnila ministrica. Po njenih besedah so sicer na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov zelo aktivne tudi Nemčija, Francija, Brazilija, Kanada in Japonska.